

2216

Sm. Östra härad.

Upptecknare Gottfrid Wagner.

Alsheda

Alsheda socken.

1

Upptecknarens mor.

Upptecknarens mor född 1846.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2216

2.
2

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Alsheda socken. Meddelare Upptecknarens mor.

När rätten kunde tala.

På den tid, när rätten kunde tala, sade hon till människan:

"Du ratar det, jag biter

och äter det jag skiter."

Anmärkning.

Ingen vill gärna äta något, t. ex. bröd, som en råttta gnagt på, men under det säden förvaras i ladorna samt sedan den tröskats- i sädeslårar eller på annat sätt, blir den ofta förorenad av råttornas ekskrementer, och på grund av bristande noggrannhet blir mycket härav blandat i det mjöl, varav bröd bakas. Det är troligen denna iakttagelse, som fått ett uttryck i ovannämnda talesätt.

2216

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

33

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.
Alsheda socken. Meddelare Upptecknarens mor.

Tvädägglingar.

Om ett barn inte blev avvant innan modern åter
blev havande, så blev det tvädägglingar.

En av dessa blev illmarig, antingen den som diade
eller den som kvinnan var med.

2216

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wägnert.

Alsheda socken. Meddelare Upptecknarens mor.

Att utröna det väntade barnets kön.

När det varpat en väv, kunde de utröna av vilket kön ett väntat barn skulle bli.

De som bar ut varperna skulle ge akt på av vilket kön den var, som hon först fick se, var detta ett manfolk, så blev det en gosse, om det var ett fruntimmer, som kom först, blev barnet en flicka.

Anmärkning.

Detta bruk iaktogs i meddelarens föräldrahem. Meddelarens fostermor brukade i meddelarens ungdom uppmåna meddelaren, att ge akt på det ovannämnda, då det i den närmaste trakten fanns någon kvinna som var havande.

2216

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

5

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Alsheda socken. Meddelare Upptecknarens mor.

Det blivande barnets kön.

Om föräldrarna vill att det blivande barnet skall

bli en flicka, ska de ha spräckta träskor under sängen.

Anmärkning.

Bakom ovanstående torde näppeligen ha funnits någon allvarligare tro. Det torde ha använts huvudsakligen som ett skämt.

22216

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

6

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Alsheda socken. Meddelare Upptecknarens mor. *Född 1846*

Flyttfåglarna.

Man får inte räkna flyttfåglarna, för då bli de villade.

När skärragässa(vildgässen)fara, blir det vinter sex veckor
efteråt.

När svänerna (svanorna) fara, ha de vinterni röven.

2216

7

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.
Alsheda socken. Meddelare Upptecknarens mor.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Ungdomens kyrkvandringar.

Ungdomen i Alsheda brukade besöka kyrkorna i den omkringliggande bygden.

Detta bruk förekom i meddelarens ungdom, 1860-1870-talet.

Skede och Ökna kyrkor, vilka hörde till Alsheda pastorat, besöktes ofta, i synnerhet den förstnämnda.

Dessutom besöktes kyrkorna i Skirö och Nye samt Edshulta.

Dessa vandringar företogs alltid till fots.

De gånger meddelaren deltog i dylika vandringar, var antalet deltagare högst omkring ett tiotal.

Psalmbok medfördes, och efter framkomsten till kyrkan buro flickorna psalmboken jämte en sammanvikt näsduk i handen.

2296

8

Sm. Östra härad.

Upptecknare Gottfrid Wagnér.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Alsheda socken.

Meddelare Upptecknarens mor.

Mot köldskada å fötterna.

Mot köldskada å fötterna användes plåster, som tillagats å en isbit.

Meddelaren såg i sin barndom, när en person lagade till plåster på detta sätt. Han hade inne vid spisen en ganska stor isbit. I denna hade han gjort en fördjupning, och så smälte han något ämne, troligen vax, som fick rinna i nämnda fördjupning. Detta plåster skulle användas mot köldskada å fötterna.

Rättskinn skulle vara bra mot köldskada å fötterna.

Anmärkning.

Meddelaren hade i unga år hört någon säga detta, men kände icke till, om det använts. Möjligen var det endast fråga om ett skämt. Skada å fötterna, som orsakats av köld, benämnes ömköld, frösta fötter, frostknölar.

22216

9

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.
Alsheda socken. Meddelare Upptecknarens mor.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Talesätt.

Han är kläckt och klutalagd där.

Anm. I betydelsen Han är född där.

2246

10

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.
Alsheda socken. Meddelare Upptecknarens mor.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Talesätt.

Ät inte, så du får gå ät Lloaklev och låna fjälster.

Anmärkning.

Meddelaren kände icke till, huru ovannämnda talesätt uppkommit. Det har förekommit, att då man i ett hem efter skakten ordnat med tillagningen av korv, det blivit för mycket korvmat, så att fjälstren inte räckt till, och att man då av någon granne, som också nyss slaktat, har lånat fjälster. Möjligen har någon hustru eller piga i bygden, som skulle gå och låna fjälster, just förut ätit och så efter måltiden sagt: "Nu har jag ätit så mycket (eller så länge), så Nu måste jag ge mig iväg och låna fjälster!" Så har detta sedan blivit ett talesätt.
Korvmat, hackat kött, blandat med gryn.
Fjälster, tamar.

2216

11

Sm. Östra härad.

Upptecknare. Gottfrid Wagnér.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Ålsheda socken.

Meddelare Upptecknarens mor.

När någon nös.

När någon nös, brukade man säga: "Gud hjälp!"

Anmärkning.

Från meddelarens barndom.